КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

Ч. 78. Краків, 16. серпня 1940. Рік І.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Повітряні бої над цілою Анґлією

ЗІСТРІЛЕНО 89 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ В ОДНОМУ ДНІ. — МІЛІОНИ АНҐЛІЙЦІВ У ПРОТИЛЕТУНСЬКИХ ПИВНИЦЯХ. — НАЛЕТИ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НА АНҐЛІЮ.

Берлін, 14. 8. Начальна команда німецької армії подає, що в понеділок пополудні ескадри німецьких літаків бомбардували ряд обектів на полудневому побережжі Анґлії. Одна ескадра успішно бомбардувала обекти маринарки й доки в Портмавт. У повітряних боях зістрілено 40 ворожих літаків.

Другий налет німецьких літаків відбувся на запору воздухоплавів коло Довру. — Підчас того налету зістрілено багато воздухоплавів і збомбардовано батерію протилетунської артилерії.

Третій налет відбувся на транспорт кораблів під конвоем, що плив на схід від Сутгенд. При цій нагоді затоплено багато кораблів, інші підпалено. Дальше бомбардовано летунський майдан у Менстоні, де поцілено бомбами стартове поле і будинки спричинюючи поважні шкоди. У бою з ворожими літаками зістрілено 7 анґлійських літаків. Усі німецькі літаки вернулися на свої місця.

Як уже повідомлено дня 11. ц. м. німецькі літаки бомбардували военну пристань у Портлянді, завдаючи ворогові діймаючі втрати. У гирлі Темзи німецькі літаки затопили три ворожі кораблі 17.000 тон містоти, а 2 контрторпедовці і 4 торговельні кораблі важко ушкоджено.

В ночі на 12 серпня німецькі літаки заатакували летунський майдан і уладження пристані і промислові обекти в Кердіф і Брістолі. Загальні втрати ворога в дні 12. ц. м. сягають 98 літаків і 8 воздухоплавів. Німці втратили 21 літаків.

У второк, дня 13. ц. м. відбулися завзяті повітряні бої над цілою смугою полудневої Анґлії. У Льондоні чути було вибухи бомб. Американські кореспонденти впевняють, що в тому налеті брали участь сотки літаків. Урядово оголошено в Льондоні, що цей останній налет був спрямований проти пристані Портмавтс і бальонових запор на полудневому побережжі Анґлії. Анґлійська протилетунська оборона не перешкодила налетові.

В ночі 13 ц. м. німецькі літаки кружляли над цілою Анґлією. Міліони анґлійців пересиділо цілу ніч у пивницях.

Німецькі літаки знищили 6 летунських ґанґарів в Іст Черчі. Наслідки цього налету великі. Анґлійські літаки намагалися бомбардувати Альбурґ у Данії. Зістрілено 6 літаків.

—o—

Італійці перед Берберою

Рим, 14. 8. Начальна коменда італійської армії повідомляє, що італійські літаки в понеділок збомбардували військові уладження на острові Мальті. Важкі бомбовики кількакратно бомбардували летунський майдан з висоти 2000 метрів. Не зважаючи на завзяту протилетунську оборону бомбовики вспіли збомбардувати важкі військові обекти, підпалили збірники погінних матеріялів на летунському майдані в Марсі — Широкко.

В анґлійському Сомалі італійські війська йдуть уперед. Італійці уже наблизилися до армії противника, так що цими днями сподіваний вирішний бій.

Начальна команда італійської армії повідомляє дня 13. ц. м. що італійські війська йдуть нестримно вперід, та мають всього 65 км. до Бербери. Анґлійці скупчились у трикутнику між пристанями Бербера, Булгар і Ададлег, щоб звідти дати відпір.

У висліді завзятих боїв італійці добули місцевість Ададлеґ. Бої тривають дальше.

На північному побережі Африки чути гук гарматніх вистрілів.

Румунська відповідь Мадярщині

Будапешт, 14. 8. Як відомо Мадярщина вручила румунському урядові меморіял у справі Семигороду. Румунський уряд прийняв цю ноту й відповів, що в найближчих днях відбудеться спільна конференція у тій справі. Провідником мадярської делеґації назначено б. керманича мадярського посольства у Варшаві Горі.

Мадярський часопис »Пестер Льойд« підкреслює, що Мадярщина після ревізії румунських кордонів, готова співпрацювати з Румунією та їй допомагати.

Совіти піддержують Болгарію

Москва, 14. 8. У болгарсько-румунському спорі в справі відступлення полудневої Добруджі, совітська преса явно по боці Болгарії. »Правда«, »Ізвестія« широко розписуються про Добруджу, доказуючи, що її полуднева частина належиться Болгарії. Дослівно ці часописи підкреслюють, що домагання Болгарії слушні, обосновані, то що. Совіти стоять беззастережно по боці Болгарії, та допоможуть їй у справі відступлення Добруджі, кінчає »Правда«.

Політичне вбивство біля кордонів Альбанії

Рим, 14. 8. Агенція Стефані повідомляє, що на пограниччі Альбанії в Піямурі, грецькі агенти вбили старого альбанського боевика Давда Гоґґія. Вбивники відтяли нещасній жертві голову й забрали її зі собою до Греції на показ альбанцям, щоб відстрашити їх від боротьби за свої права.

Населення дуже обурене тим вбивством. Греки ведуть протиіталійську агітацію.

—o—

Нові типи середніх шкіл

Краків, 14. серпня 1940.

Питання — чи будуть в осені отворені середні школи, які це школи будуть, чи будуть українські школи й де саме — цікавлять непомірно а то й хвилюють наше громадянство. І зовсім слушно, час пізний, половина серпня й найвища пора думати про дітей, щоби знову не стратили одного року науки. Родичі нетерпеливляться, питаються, збираються, радять, обговорюють ріжні чутки, які ще гірше хвилюють і оставляють в непевнім.

Як справи властиво виглядають?

Українці в Ґен. Ґубернаторстві внесли своєчасно від Українського Центрального Комітету в Кракові — прохання на признання і затвердження означеної сітки шкіл. Сітка ця була зложена по змозі на основі побажань поодиноких осередків, на основі істнування відповідних умовин на місцях та вкінці на основі вказівок, які шкільна влада подала та їх притримуватися доручила.

Найважнішою вказівкою було те, що влада дуже тяжко годитись буде на дальше істнування загально образуючих середніх шкіл (ґімназій польського типу), а зате дуже радо бачити буде середні професійні чи фахові школи. В звязку з цим і виготовлено сітку так, що найбільше місце відступлено саме професійним школам (гляди статтю інж. М. Деревянка в »Кр. Вістях« ч. 74 з дня 7. серпня 1940).

Остаточного рішення у справі українських шкіл і взагалі шкіл ще немає. Одначе є вже загальні вказівки, за якими на днях прийдуть вже подрібні розпорядки, які дають підставу твердити, що дотепершні польські типи шкіл, будуть зовсім змінені.

Іменно загальнообразуючих ґімназій дотеперішнього типу не буде, або майже не буде. На їх місце приходять **обовязкові — професійні і добровільні — фахові школи.** Як це треба розуміти?

До 14. року життя хлопець чи дівчина мають обовязково ходити до народньої 7-клясової чи 7-ми річної школи. Після покінчення цієї школи родичі мусять вже рішити, чи вони хотять дитину вчити, який їй хліб чи професію в руки дати.

Відповідно до того дають її на практику до хліборобства, торговлі, промислу, ремесла, чи домашнього господарства. Ця практика в хліборобстві триває обовязково два роки (нормально до 16-го року життя), а в інших професіях 3 роки (отже до 17 року життя). Підчас відбування цієї практики ходить дитина раз в тиждень до **професійної школи** (доповнююча школа), де теоретично доповняє те знання, що практично добула в тижні. Ця школа є безплатна й обовязкова для всіх.

Замість практики й професійної доповнюючої школи можна (з вимком хліборобства, де практики не можна заступити) посилати дитину до дворічної торговельної школи, або до три річної ремісничо-промислової школи для дівчат або до однорічної школи домашнього господарства для дівчат. Ходження до цих шкіл добровільне,

але звільняє з обовязку ходити до професійної доповняючої школи.

Між 17 і 18 роком життя є для всіх професій і то для хлопців і дівчат — обовязковий рік практики. Молодь вже має тоді титул челядника, помішника (-ці) в торговлі чи практиканта (-нтки) в інших професіях.

Щойно по скінченню цієї практики, може хлопець чи дівчина, інколи після зложення ще вступного іспиту, йти до фахової школи одно- або дворічної, залежно від професії чи бажаного дошколу. Фахова школа це вже вища школа й учасникові дає вже право на фахівця даної професії — майстра, техніка чи керманича — директора.

В Ґенерал-Ґубернаторстві передбачені такі фахові школи: хліборобські, торговельні зі спеціяльними відділами (банкові, торговельні, промислові і т. д.), технічні (будівельні, машинові, текстильні, мистецького промислу й інші), жіночі, промислові, домашнього господарства, санітарно-виховні й інші. Фахові школи є очевидно не обовязкові й за науку в них треба дещо платити. Чи ці школи будуть істнувати, залежне передусім від фреквенції учнів.

Взагалі істнування всіх шкіл, отже і українських залежне від того передусім, чи буде відповідна кількість учнів. На одну клясу треба від 18 до 30 учнів.

Отак у загальному виглядали би нові середні й вищі школи в нас. Подрібно поодинокі типи та що з них можна мати, обговоримо в найближчих числах, як тільки появляться відповідні розпорядки.

Наука в хліборобських школах повинна зачатися в жовтні. У всіх інших школах від 1. вересня.

Треба б ще коротко згадати, що робити з тими дітьми, які вже мають кілька кляс ґімназії, чи її вже покінчили.

Отже ті, що здали до ґімназії чи покінчили І. кл. ґімназійну (нового типу — давню III-ту), не тратять нічого, тільки йдуть до професійної школи, доповняючої чи повної.

Ті, які покінчили II. кл. і III-тю ґімназії, мусять або зачинати від професійної школи, або чекати на спеціяльні одно- чи півтора річні курси, які в міру потреби й згодошень будуть організуватися й дозволять учасникам у прискореному часі докінчити професійну школу та дістати право вписатися до фахових шкіл. Це саме відноситься до тих, що ґімназію покінчили й здали, або ще й не здали, малої матури.

Ті, які вже були в ліцеях, мусять тепер записуватися до якоїсь фахової школи від початку.

Після покінчення фахової школи можна вписуватися до високих шкіл, складаючи в деяких випадках ще вступний іспит.

Інж. М. Д.

—o—

Немає вже політкомісарів у совіт. армії

Москва, 14. 8. Урядово повідомлено, що в совітській армії і фльоті скасовано політичних комісарів. У мотивах того рішення відмічено, що політичні комісарі вже виконали своє завдання, а тепер уся відповідальність тяжить лише на командантах армії. Політичну опіку над армією переймають тепер »заступники командантів для політичної праці«, підчинені командантам. — До того установлено военні ради, що переводитимуть контролю над тією працею в армії.

Румунсько-болгарські переговори проволікаються

Софія, 14. 8. Зі Софії повідомляють, що болгарсько-румунські переговори в справі відступлення полудн. Добруджі проволікаються. Румунський посол у Софії, Фільотті, вручив міністрові закордонних справ Попову відповідь румунського уряду на болгарську ноту. Румунський уряд вирішився відступити Болгарії полудневу Добруджу, з тим, що місто Сілістрія над Дунаєм і чорноморська пристань Бальцік залишиться при Румунії.

Болгарський уряд відповів, що нові румунські пропозиції не входять у рахубу, бо вони не відповідають домаганням Болгарії. Переговори тому й проволікаються.

—o—

Болгарія приготована зайняти Добруджу

ВІДСТУПЛЕННЯ УЖЕ В НАЙБЛИЖШИХ ДНЯХ. — РУМУНІЯ НЕ ДАЛА ЩЕ ВІДПОВІДІ.

Софія, 14. 8. Болгарський уряд поробив уже всі приготування для зайняття полудневої Добруджі. У Болгарії явно говорять, що вже в найближчих днях Румунія відступить полудневу Добруджу. До прикордонного міста Рущук вже прибули болгарські залізничники, поліцаї та всякі адміністраційні урядовці, щоби з моментом відступлення Добруджі перейняти там весь адміністраційний апарат. Наспіли вістки, що румунські митні урядовці покинули вже свої становища в Добруджі.

Та замітне те, що Румунія досі ще не дала ніякої відповіді Болгарії у справі відступлення Добруджі.

—o—

Арештування жидів у Румунії

Букарешт, 14. 8. Румунський міністер внутрішних справ наказав арештувати політичних сплетнярів, що поширювали в Румунії неправдиві вістки про безладдя у нутрі краю. Водночас румунський суд засудив багатьох таких сплетнярів, що діяли на шкоду держави. Арештовані й засуджені це здебільша жиди.

Ґенеральний Ґубернатор у Холмі

Вістка про приїзд у Холм Генерального Ґубернатора д-ра Франка дійшла до холмського українського громадянства з деяким запізненням. І може тому так рвучко підняла загальний настрій. На жаль не було вже часу широко оповістити околичні села. А проте якось і в селянських хатах довідалися про приїзд високого гостя і хто довідався, линув у Холм думкою поперед себе.

Кожному українцеві хотілося побачити того, хто доконав акту високої справедливости — вернув українському народові Холмської Землі найбільшу його святиню — Холмський Собор, з чиєї волі вертаються холмщанам загарбані церкви, існує тимчасова влада православної української Церкви й т. д.

Вже задовго до вечора 27. липня замаяли на бальконі Собору й на українських крамницях на головній Даниловій (Люблинській) вулиці національні прапори — німецький із свастикою й український жовто-блакитний.

На вулицях рух усе зростав.

НА ДАНИЛОВІЙ ГІРЦІ.

Пролинула вістка, що Ген. Ґубернатор приїде з Грубешова автом просто в собор. І зароїлося на Святій Гірці. Старші, молодь і діти спішили в Собор. Нутро собору залило електричне світло. Зелені ґірлянди й декорація образів з найгарніших вишитих рушників на копії чудотворного образу Божої Матери посередині собору та на іконостасі заграли живими ріжнобарвними самоцвітами. Відновлений соборний хор під проводом п. Куриленка чекав моменту, коли прийдеться йому зустрінути високого гостя. Духовенство в найліпших ризах продовжувало всенічну.

І раптом друга вістка: Генеральний Ґубернатор поїде на нове місто (забудування залізничої дирекції) до ляндрату, де зустрінуть його представники влади, а звідси — в собор. Хіба можна так довго чекати? Частина громадян доріжкою через поле спішила до ляндрату, а інші, помилково поінформовані громадяни, до ночі очікували біля собору.

Хоч рвучкий холодний вітер неабияк докучав.

БІЛЯ ЛЯНДРАТУ — НА »ДИРЕКЦІЇ.«

Військові одяги різних барв і прикрас, українські національні жіночі, звичайна цивільна ноша. Лише німці й українці. Ждуть на високого німецького достойника.

В годині 20.25 низка авт. Це Генеральний Ґубернатор зі свитою. Зустрічають крайсгавптман п. Ґаґер, група старшин, представники урядів і самоуправи, німецького й українського громадянства з головою і заступником голови Українського Допомогового Комітету.

З черги приходять до голосу українці. Від Комітету й українського народу вітає Генерального Ґубернатора німецькою мовою заступник провідника Комітету інж. Олекса Теребус, як представника Німецької Держави, представника німецького національ-соціялізму, який в теперішню пору є одиноким чинником, що упорядковує відносини цілої Європи. Нашим бажанням є, щоб німецький нарід і німецький уряд причинилися до упорядкування взаємин не лише на заході Европи, але й на сході — й взагалі стали виразником правди для цілого світу.

П. Йощуківна вручила Генеральному Ґубернаторові китицю квітів, а молодь з Володави в національних одягах — вишиту скатертину, як зразок українського народнього мистецтва.

В імени Православної Церкви і вірних вітав Генерального Ґубернатора адміністратор протопресвітер о. Іван Левчук українською мовою (переклав на німецьку мову свящ. Йосиф Кириляк з с. Плаваниць):

„В імені свому, православного духовенства й всього українського православного народу сердечно вітаю вас, пане Міністре, і щиро бажаю за те, що ви іменем Великого Фірера німецького народу повернули нам святиню нашу. Хай Господь Бог благословить Вас, пане Міністре, хай веде Бог Великого Фірера німецького народу, Його уряд, військо й цілий німецький народ до вічної найвищої слави."

Далі йшла дефіляда війська.

А по дефіляді відбулася вечера в домі крайсгавптмана, в якій взяли участь німці й українці. За вечерою велася товариська гутірка на актуальні теми.

В НІМЕЦЬКОМУ КАСИНІ.

В 22. годині відбулося прийняття Генерального Ґубернатора в німецькому касині біля Гірки. В прийнятті взяла участь еліта німецького громадянства й деякі українці.

Крайсгавптман п. Гаґер у своїй промові від німців та українців підчеркнув співпрацю народів німецького й українського, висловлюючи надію, що через належну організацію прийде до ще тіснішої співпраці на користь обох народів.

Генеральний Ґубернатор відповів:

„Німецький уряд іде не до поневолення народів, а до впорядкування взаємин між народами, як сказав у свому привіті інж. Теребус, цілої Европи. І тільки через націонал-соціялізм, працю, та позитивне полагодження справ унутрі кожного народу можна упорядкувати взаємини назовні. До цього дійшов німецький націонал-соціялізм, який чином і кровю — промощує шлях правді серед европейських народів. Українці будуть користати з прав, які їм належаться, будуть привернені їм усі ті права, які подоптала Польща. Доказом цього є повернення їм катедри, церков, шкіл і землі, яка по німецьких кольоністах перейде в посідання заприязненого українського населення".

НА ДАНИЛОВІЙ ГОРІ.

Вранці 28. липня на Даниловій Соборній Гірці знову зароїлося. Від ранніх годин чекали українські громадяни на приїзд Достойного Гостя Ген. Ґубернатора. Організована молодь вистроїлася шпалірами над східцями, що ведуть на Гірку. Духовенство й вірні чекали при вході в Собор. Бачили ми тут українців з Варшави, Люблина та інших місцевостей.

Підїхало до воріт авто. По виході з нього привітали Гостя представники українського громадянства. При кінці східців при вході в алею зустріла Генерального Губернатора організована молодь і проводила його обабіч аж до Собору.

Біля соборних кольон привітало його українське громадянство голосним: слава! Протопресвітер о. І. Левчук з духовенством зустрів Ген. Ґубернатора кількома гарячими словами, які перевів на німецьку мову свящ. Кириляк.

Відправлено коротку литію. Співав соборний хор, закінчивши відправу церковним гимном.

Ґен. Губернатор поклав свій підпис на окремій, гарною вінеткою прикрашеній сторінці пропамятної книги. В тому моменті п. Мостович від української молоді вручив Достойному Гостеві гарний альбом світлин з подій у Холмі, першу сторінку якого прикрашає мистецький портрет. На коротку промову п. Мостовича німецькою мовою, п. міністер Франк відповів кількома словами подяки й устиском руки.

До пропамятної соборної книги вписали свої прізвища члени почоту Ген. Ґубернатора й представники місцевої влади В. Островський.

Ясельщина жертвує дзвони

День 29. липня був українським днем Ясельщини. Підготовлюване від довшого часу свято передачі металів для німецької армії знайшло свій вислів у тому ж дні.

Ясло, місто емеритів й »ендеків«, було досі чуже для нас. Нині воно інакше. З напливом наших емігрантів українське життя оживилося. Зорґанізовано Український Допомоговий Комітет і почалась інтенсивна праця. Служба Божа й панахида в честь полеглих вояків, відправлена в кінці травня о. Худиком у гімназійній каплиці, академія в домівці Комітету при участи хору з Фолюша; панахида за ґен. Тарнавського й знов академія, акція за збіркою металів і т. д. — оце ті перші кроки, які молода організація намітила собі в своїй нелегкій праці. Не одному сльози стали в очах, коли по довгих літах неволі вперше прогомоніли з трибуни бадьорі слова о. Худика, д-ра Нички, Гр. Голіяна.

Влада поставилася прихильно до почину ясельських українців і для потреб У. Д. К. відступила гарний одноповерховий дім при головній вулиці міста, де побіч бюра Комітету знайшли приміщення і наші втікачі.

Свято 29. липня було завершенням цих перших зусиль зорґанізованих українців.

Рано, як тільки стало благословитися на світ, почали зїзджатися підводи із дзвонами до міста. Дзвони замаєні жовто-блакитніми лентами потопали на фірах у зелені. На обличчях усіх делеґатів нетаєна радість. В серцях — вогонь небуденного підйому. Думка думку переганяє: — Кому й коли ці дзвони задзвонять?...

Точно в год. 10. віхало на просторий ясельський ринок **32 підводи з 40-ма церковними дзвонами** й уставилося в два ряди перед »Крайсгавптманшафтом». Три великі дружини хористів і хористок з Вороблика Кор., Пантни й Красної та делеґати поодиноких сіл з У. Д. К.. у проводі, стали в трійках ліворуч дзвонів, дальше на ліво, чета української поліції із Дуклі. Хлопці й дівчата у народніх одягах. Китицею різноколірового квіття заквітчався ринок. Попереду довгих лав тисячної маси учасників має в соняшному просторі жовто-блакитний прапор. Сонце скапує золотом. Теплий, західній леґіт цавіває прапором до сходу, шевелить безгомонною мовою.

На хідниках, довкола ринку, товпи цікавих у білих опасках і без опасок. Завмерли з подиву. Тільки якась бабуся огірчена не може змовчати: — „Боже, Боже, цо то сен дзеє! Але Пан Буґ з неба вшистко відзі і вшистко запісує в ксенґах своїх"!

Аж ось все, ніби застигло. Сідоголові священики, селяни, інтеліґенти, молодь. Це крайсгавптманові здає звіт провідник Комітету д-р Ничка. Голосно паде слово за словом. При згадці про цей даток для непереможної німецької армії, зложений малесенькою частиною українського народу, голос його задрижав тугою... Крайсгавптман д-р Льозакер щиро дякує, підходить до членів делеґації, стискаючи кожному зокрема руку. З черги наступає дефіляда дзвонів при співі українських пісень. Дефілюють дзвони зі сіл: Воля Цеклинська, Граб, Крампна, Святкова Мала, Мисцова, Ольхівець, Поляни, Дошниця, Чорноріки, Красна, Гирова, Терстяна, Тилява, Опарівка, Гладишів, Конечна, Реґетів, Смерековець, Ждиня, Боднарка, Лосе, Пантна, Ропиця Руська, Брунари, Чертижне, Ізби, Ставишня, Снітниця, Бліхнарка, Ганчова, Климківка, Усте Руське, Висова, Квятонь.

О год. 12. Служба Божа й панахида за полеглих у боях німецьких та українських вояків при співучасті представників німецької влади, з п. крайсгавптманом у проводі. Панахиду править о. Артемович у сослуженні двох священиків. Коли могутній хор заінтонував »Вічная память« всі учасники схиляють у глибокій пошані вниз голови, щоб віддати довг жертвам великого чину.

Дві останні точки програми свята виповнило приняття крайсгавптмана у великій салі »Дойтше Біне« і концерт.

Два многонадійні селянські хори — з Вороблика Кор. і Пантни — змагались ввесь час за пальму першенства. Перший Вороблик під умілим проводом диригентів п. Соломона й п. Паночка захоплював усіх піснею »Запрягайте хлопці коні«. — Незвичайно сильні баси цього хору могли імпонувати навіть вибагливим мельоманам. Милу несподіванку зробив своїм виступом і хор із Пантни, під управою п. Пришляка. Також інші продукції були вдатні. П. Сасик, молодий симпатичний тенор, в своїм сольоспіві виявив себе надійним майбутнім солістом. Нагороджено гучними оплесками і нац. танки дівчаток із Вороблика »Женці« та »Полтавський танець«.

Концерт закінчила деклямація в німецькій мові двох дітей з Вороблика — Слави Паночок й Андрійка Тупяк — та німецький і український гимн.

В осередку уваги цілого свята була промова крайсгавптмана, д-ра Льозакера, якому українська делеґація зложила побажання з нагоди його уродин, притому вручила на спомин гуцульську касетку і китицю цвітів. П. крайсгавптман сердечно дякуючи, згадував про щире німецьке і українське співжиття та бажав українцям щасливіших днів.

Ще треба згадати, що того самого дня представника волости Крампна вручили п. крайсгавптманові грамоту почесного члена цієї української волости за його поміч при відбудові українського життя у Крампній.

Свято у Яслі вдалося головно завдяки дир. Затеєві — його небуденному орґанізаційному хистові й глибокому знанню психіки та потреб українського селянства.

Побажати б, щоб такі імпрези відбувалися частіше. Вони обєднуються у спільноті українське населення, підносять самопевність і закріплюють віру в майбутнє.

—o—

Яку віру прийняв св. Володимир Великий?

Таке питання могло насунутись мимоволі неодному українцеві з нагоди святкування 950-літнього ювілею хрещення України. Безпосередною причиною, що спонукала мене порушити це питаня була стаття у »Крак. Віст.« ч. 64. з д. 15. 7. ц. р. п. н. »Село Турковичі та його околиці«. В. К. пише між іншими: »На підставі цього народнього переказу виходило б, що ще перед офіціяльним прийняттям православної віри святим Володимиром«...

Для висвітлення цього питання наведу кілька доказів з історії Церкви:

Християнство поширювалось на наших землях уже яких 120—150 літ перед прийняттям християнської віри за св. Володимира Вел. у 988 р., що було тільки завершенням християнізації. Християнство поширювали різні місіонарі, священики й монахи, що прибували тут будьто самі, будьто з купецькими й військовими дружинами головно з полудня. Такими місіонарями були м. і. св. Апост. Кирило й Методій, що проповідували Євангелію у Херсонщині, опісля на Моравії, Панонії й інших слов'янських землях. Це мало місце у 2. половині 9. віку. Їхні ученики заходили і в Галичину та Холмщину. Віра тих перших проповідників не могла бути »православна« тому, що тоді загалом була ще одна Церква, бо роздор, що його викликав Фотій, усунувши своїми інтриґами правного патріярха царгородського св. Ігнатія ок. 858 р., тривав всього кілька літ, а нова схизма на сході повстала аж за патріярха Керулярія т. є. в 1054 р.

Щодо хрещення за св. Володимира, то так само це Хрещення як приготування до нього відбулися серед умовин, що виключають можливість якогонебудь православя. І так бабка Володимира св. княгиня Ольга прийняла св. хрещення в р. 957 з рук патріярха царгородського Теофілякта, якого висвятив сам Папа Лев. У катол. дусі виховувала своїх внуків Ярополка, Олега й Володимира. В часі свого побуту у Царгороді завважила Ольга, що греки горді, що не радо узнають Папу головою Церкви, тому після свого повороту відвернулася від них та почала переговори з німецьким цісарем Оттоном у справі прислання католицьких єпископів та священиків. Оттон прислав аж за кілька літ місіонарів до Києва, одначе за той час умовини змінились, бо св. Ольга віддала вже керму держави в руки свого сина Святослава, що вперто тримався поганства.

Після смерти Святослава його сини почали спір за владу. Ярополк і Олег були вже християнами, Володимир жив ще у поганстві. Він то вийшов побідником з тієї війни та став володарем Києва й цілої держави. За кілька літ він поширив кордони далеко на північ по балтійське море, на заході поза ріки Буг і Сян, на півдні аж по Чорне море й поза Карпати. Держава кн. Володимира була тоді одною з наймогутніших в Европі. Та під оглядом реліґ.-моральним почувався Володимир ніяково, бо здавалося йому, що сусідні володарі, які вже майже всі були християнами, глядили на нього з погордою. Тому вирішив охреститися та завести християнство у цілій державі.

Наш літописець оповідає, що кн. Володимир охрестився у Корсуні, інші подають, що у Василеві під Києвом. У старинній скандинавській повісті читаємо, що у 986 р. (тоді Володимир став великим князем) прибув до Києва скандинавський (варяжський згл. норвежський) князь Оляф Триґвізон з військовою дружиною і з одним англійським священиком. Князь Володимир гостив їх сердечно. Оляф недавно прийняв християнську віру в Англії й забажав навернути і Володимира. Норвежський князь вибрався до Византії, а в половині 987 р. вернувся до Києва в товаристві грецького єпископа Павла, який охрестив Володимира у Василеві під Києвом. Це оповідання дуже правдоподібне, бо грецькі письменники нічого не згадують про навернення Володимира, мабуть тому, що греки не мали в тому ділі ніякого впливу.

Опісля спровадив Володимир священиків з Болгарії та Греції, щоб обучили нарід у христ. вірі. Після цього приготування відбулось всенародне хрещення у Києві в дні 14. нов. ст. серпня (1-го ст. ст.) 988 р. Відтак священики хрестили нарід по інших містах та селах. В літописі читаємо, що в 992 р. кн. Володимир вибрався зі священиками на Волинь і до Галичини, щоби й там завести християнську віру. В тому часі не було в Церкві ще ніякого роздору між східною і західною Церквою, отже не може бути мови про те, що тепер називають православям. Перші єпископські катедри оснував Володимир за згодою папів Івана XV. і Сильвестра II, з якими заедно був у тісних звязках, приймаючи папських леґатів і посилаючи своїх послів до Риму.

Та не тільки св. Володимир, але і його наслідники дбали про єдність віри, знаючи добре, що це найкраща запорука сили й могутности держави. Як лиш довідався кн. Ярослав Мудрий, що греки хочуть відірватись від Риму, постановив звільнити Церкву від впливу Царгороду, й тому скликав собор єпископів у Київ, на якому вибрано побожного й вченого священика Іляріона на митрополита в р. 1051. Це був перший митрополит українець, бо досі присилали з Царгороду митрополитів та єпископів греків. Той вибір відбувся проти волі царгородського патріярха, а вже за 3 роки грецька Церква попалась у роздор, відступила від єдности з Римом за патріярха Керулярія 1054 р.

Після смерти кн. Ярослава всіми силами старались відірвати й Україну від Апост. Престола, та все ж таки український нарід не забував, яку віру прийняли його предки. Єдність з Римом збереглась в українській Церкві ще повних 50 літ, бо щойно з початком 12. віку, за митрополита Никифора, звязки з Римом вриваються.

В часі страшного нападу Татарів київський митрополит Петро Акерович у порозумінні з чернигівським князем Михайлом Всеволодовичем, шукає ратунку у папи Іннокентія IV, що в тому грізному часі для цілої Европи скликав всел. Собор до Ліону на 1245 р. На тому соборі брав діяльну участь і наш митрополит Петро як інформатор про велику небезпеку, що грозила від Татар для усього християнства. Папа особисто зацікавився нашим митрополитом, переконався докладно, що він визнає католицьку віру й запросив його до участи у торжественному богослуженні та в нарадах собору. Про це обширніше подає історик С. Томашівський.

Заходився і король Данило біля зединення Церкви та грізна постава татарів, що загрожували у тому випадку новим походом та байдужність західних володарів, що не прийшли з допомогою, знівечили намічене діло.

Змагання до зединення Церков відновив київський митрополит Ізидор, що враз із греками приступив до єдности з Римом на соборі у Фльоренції в 1439 р. Та це зединення не довго тривало, бо знівечили його греки, що воліли слухати турецького султана, а на наших землях не допустили до цього затії Московщини.

Остання спроба зединення нашої Церкви наступила за київського митрополита Михайла Рагози на синоді у Бересті 1596 р. Ця унія мала значно більший успіх і вона вдержалась на Закарпатті і в Галичині, де згодом стала справжньою Українською Національною Церквою, заборолом проти ворожої навали зі заходу і сходу. З упадком царату на сході була безпощадно винищена всяка релігія, не тільки католицька, але й православна. Вірю, що недалекий час, коли знову прийде зединення Церков, так як було це за св. Володимира. Єдина Церква була б тим цементом, що лучила б нарід в один моноліт.

Священик.

ОМЕЛЯН КОСТИШИН. 2)

Береза

(Спомин)*)

За хвилину знову зойк. Другий наклад. Це жінок гостювали побоями...

Стоїмо на площі у лаві, кожний ледви на ногах держиться після тієї біганини та побоїв. А на добавок спрага і жара. Бодай каплю води, щоб змочити висохлі уста від спраги. Отак стояли ми скатовані, голодні й спрагнені, аж поки сонце не сховалось за обрієм. Надходив вечір. Вкінці підійшов головний наставник та став командувати. Багато німців та українців не знало польської команди, тому при відчислюванні знову стали бити. Коли один українець відчислив по свому, дістав удар у лице, посипалась лайка: »Ти мордо руска, ми тебе навчимо«, а після того знову відчислення і знову хтось відчислив по свому і знову удар палкою в лице, з криком: »Ти українська св . . .« іт. д. Таке повторилося ще декілька разів з українцями і німцями. Німців лаяли також безпощадно, зокрема сипалося *безліч глумливих слів на адресу* Фірера. Врешті пізним вечером покінчилась ця »увертюра«. Нам приказали залишити речі на площі, а самих, яких 140 чоловік зігнали до одної темної келії з цементовою доліпкою. Тут почалось на ново. Відчислення й катування, опісля приказ »класьць сен спаць« і всі як стояли повалились мов снопи на землю. Ми були майже неживі від тих знущань, від жахливої перевтоми.

Зігріті, на зимному бетоні лежали і хоч як не мали сил думати, та все ж таки блиснуло в голові, що це недобре і щоб не простудитись — радили собі, як могли. Підкладали то коц то плащ, — що тільки було. Та довго і не полежали. Опівночі знову зявився якийсь поліційник та вимахуючи гумовою палкою зганяв, щоб вставати. Хто не похопився у час, брав палкою по голові і тратив до решти память.

По тій »інтермедії« знову на приказ полягали всі спати. Та вже і спати не було сили. Кожний боявся вснути, щоб знову не заскочили його побої з просоння. Над ранком я пробудився. Чую біля себе якесь харкотіння. Озираюсь, і бачу німця, що з уст точить слину; живіт здувся у нього як бочка. Він харкотить щораз голосніше, важко постогнує. Це жертва вчерашніх побоїв кінчила життя.

Тимчасом на коридорі почався рух. З келії вибігали інтерновані на площу. В цій хвилині і до нашої келії вбіг поліційник із криком, щоб вставати в ряд, а побачивши, що один інтернований віддає вже духа, поправив його ще ґумовою палкою і копнув декілька разів ногою. Інтерновані зняли вереск протесту. Це ж людина відходила на тамтой світ!

Нас вигнали з келії на площу, де попереднього дня залишили ми свої клунки. — Кожний станув біля своїх річей і ждав. Довший час не було ніякого приказу. Ми мали змогу за цей час розглянутися по цілому таборі. З полудневої і зі західньої сторони площі стояли двоповерхові камяниці у військовому касарняному стилі, довгі на кількадесять метрів. Ціла площа була загороджена грубою дротяною сіткою, висоти 4 метрів та поділена, також дротами, на чотири квадрати. Від західньої сторони був город, засаджений бульбою та всілякою городовиною. Город був нерівний, горбкуватий та положений вище ніж площа вправ. На середині городу стояла будка, а в ній вартувала сторожа зі скорострілом. З будки видно було цілий табор і варта могла мати все докладно на оці. І від західньої сторони площі була така вартова будка, а за нею, у північно-західному боці городу, видніла парня для інтернованих. В північній стороні стояв довгий партеровий, деревляний будинок, призначений на лікарню, а дещо на схід маґазин. Між маґазином та касарнею, та між самими касарнями були вартові будки зі скорострільною обсадою. І по цілому таборі снувалось безліч резервістів, що стежили за інтернованими. Друга половина табору була в полудневій стороні, по правому боці шляху, що веде з Кобриня до Берези. Там містився і осідок команди цілої сфори прибічників, поліційників та резервістів.

Роздумуючи над тим усім, що бачилось, жах огортав і безнадія, що відсіля немає вже виходу. А все ж таки кожний думав про втечу. І мені не сходила вона з уяви: за всяку ціну вирватись із цього пекла. — Вже вишукував місця, роздумував складні ситуації, силкувався їх розвязати...

Виходило, що найкраще місце до втечі

*) Гл. »Краківські Вісті« ч. 77.

З голосів преси.

„Німецько-російська зависть"

Під таким наголовком маємо в останньому числі тижневика »Дас Райх« (з 11. ц. м.) статтю, яка полемізує з анг. надіями на недалеку німецько-російську ворожнечу.

„...Хоча Фірер заявив недавно перед Райхстагом, що ні Німеччина не зробила кроку, що вів би її поза сферу інтересів, ані Росія не ступила таким кроком, і хоча саме недавно Молотов іронізував зі спроб англійської преси, яка хоче „нагнати страху Совітам перспективою скріплення німецької потуги", то проте англійська преса й англійська дипльоматія не виреклись надій, що Німеччина й Росія так мовити з природної конечности мусять розійтись..."

Англійські залицянки до Росії (читаємо) йшли рядом із щораз новими доказами ворожнечі:

„У фінсько-російській війні мала ось-ось прийти англійська інтервенція проти Росії; Румунія отягалась з поправою відносин до свого великого сусіда тому, бо все вірила, що вона безпечна з уваги на ґарантії Англії. Німецькі документи ревеляціонували, що Англія плянувала разом з своєю союзницею Туреччиною знищити російські нафтові поля у Батумі і Баку. Недавно Англія відмовила Росії видати золото балтійських держав а в англійській армії бореться польський леґіон разом з так званим польським урядом за відбудову Польщі, задля якої Англія взагалі завела цю війну. Одночасно Англія має страшенне мало що запропонувати Росії. Адже тоді, в отих безконечних розмовах перед війною, єдине, що Англія пропонувала Росії, це була участь у війні по стороні Англії, більш нічого. Цього тоді було Росії замало і тепер є його ще менше. Бо така партія була б звязана з деякими жертвами та сумнівними користями."

Зате німці будували свої взаємини з Росією на платформі обосторонніх реальних користей:

„Німеччина хотіла забезпечити собі підчас війни спокій за спиною на континенті. Воно й так сталося, Німеччина віднесла на заході вирішну перемогу. Тепер знову Німеччина хоче забезпечити собі російську господарську поміч проти англійської блокади. Це теж сталося і в щоденній практиці виказує користи для обох держав. З свого боку Росія хотіла розірвати пута, що їх їй наклав версайський мир. І це вдалося, при чому підставу для цього дала німецька збройна перемога. Таким робом договір приязни виказав свою обосторонню вартість. Чи після того, як договір виконав свою корисну місію, або — як казав Фірер — коли той договір „завершився", то чи треба тепер від нього відвертатись? Ми певні, що треба робити саме навпаки.".

Дальша користь з німецько-російської приязни для обох тих держав та (кінчає автор статтю), що вони завели новий територіяльно-політичний лад, який повинен бути тривкий та остаточний.

10 міліярдів долярів на зброєння

У тій самій ґазеті знаходимо прецікаву замітку про висоту американського зброєння.

„...Після того, як кілька днів тому американський конгрес прийняв додатковий буджет у висоті 4,96 міліярдів долярів, пляновані на фінансовий рік 1940/41 видатки Сполучених Держав на воєнні зброєння дають 6,8 міліярдів долярів на військо та 3,2 міліярди на маринарку. Десять міліярдів долярів, це навіть на Америку великі гроші. Податкові платники, яким досі відняли тільки дрібну частину зброєневого, що його зрештою майже в цілости вони мають нести, швидко добре відчують той тягар. Знижено границю доходу, від якого треба платити податок. Подружжя, яке раніше при річному доході 2,500 долярів було вільне від доходового податку, тепер платить 20 долярів річно. Значно підвищили всі додатки від податків: для менших доходів по 20 і 30 відсотків, для середніх до 50-ти відс., — але податку від великих прибутків не підвищили. Найширші маси відчують, що говорити про війну коштує далеко менше, ніж зброїтися. Зросли майже всі посередні податки: на білети їзди, на сірники, радіоапарати, холодільні, на театральні білети, самоходові опони, линви, обезпеченеві поліси, алькоголеві напитки, на стрільну зброю і всяке тоалетове приладдя. Промисл мусить дорожче платити за вантажні авта, за бензину та електричний струм. Пивоварні таксамо як горальні та всі їх детальні відборці — шинки й ресторани, мусять платити вдруге підвищений спеціяльний податок. Кожний щось дістав. До того всього ще не знати, чи не вважаючи на забезпеку фінансової сторінки плянування зброєння піде дійсно повною парою."

——o——

Безсилля Анґлії в Африці

Воєнними операціями у західній Африці займається передова стаття у »Кракавер Цайтунґ« з 10. ц. м. пера Рудольфа Штеплера. Автор пригадує ті наруги, що їх мусіла терпіти Італія від своїх союзників під час світової війни: як то анґлійська та французька преса кепкували собі з італійської збройної сили, відмовляючи їй всяку вартість. Тимчасом поволи, але безупинно Анґлія освідомлювала собі, що не можна італійської збройної сили легковажити собі.

„Мальта, Ґібральтар, Олександрія та Гайфа це вже не є давні точки опору англійської морської потуги, тільки незвичайно чулі місця Британії, в яких може шукати схоронища »непереможна фльота« вже лише з великими застереженнями. Сумнівна вартість тих станиць викликує вже журби й у Льондоні."

Італійський наступ на анґлійське Сомалі доказує, що Англія вже не панує і на африканському суходолі. Фактично викинена з Середземного Моря, де вона наражена на безупинні найстрашніші атаки італійської морської та воздушної фльоти, Анґлія тратить тепер ґрунт і в Африці. Автор звертає увагу на прецизійність італійського наступу, що вказує на мистецьку руку вожда італійських воєнних операцій марш. Ґраціяніа, якого тубильчі народи звуть »мистцем пустині«, та звертає увагу, що тут не йде про якісь демонстраційні стратеґічні ходи. Бо з одного боку Італія отверто заявляє, що негайно прилучить до своєї абісинської території анґлійське Сомалі, з другого боку — опанувавши побережжя Червоного Моря — Італія зведе на нівець величанське значення Адену.

було б між казармою ч. 1, а ч. 2, де не було ще будки на варту, ні дроту над парканом. Тудою можна би найкраще вимкнутися, бо вартівники з інших будок не могли б добачити тому, що мали заслонений вид казарми. Лише йшло про догідний час та день.

Тимчасом на площі до вправ йде муштра на військовий лад. Чути верески коменданта, звичайного собі мазура, арештанта, що попав сюди за пачкарство і злодійство. Таких злодіїв брала до помочі поліція, бо їй не хотілося самій викрикувати, при тому хотіла ще більше понизити нашу гідність, що нами командувати буде бандит. Це так на запозичений зразок, як то читається прим. у Юрченка. Інтерновані були здебільша інтелігенти з вищою освітою. Зокрема наші священики відчули найбільше таке дошкулювання і цю бандитську „команду".

На привітання нових інтернованих приходив звичайно спец, звичайний поліцийник, що з причини малих кваліфікацій не міг одержати служби в кращім місці і дали його сюди. Низький, смаглявий, непривітнього бандитського вигляду, а в своїй промові вживав найпоганіших грубих висловів. Він то приступив до нас і почав зразу: „Ви с..... сини, гайдамаки, гітлерівські пси, прийде вам урешті кінець. Нога з вас не вийде! Тут вас гноєм прикриємо і так зігниєте, с.....сини, барахло прокляте"...

Після такої промови підходив до котрогось із нас та торкав ґумовою палкою під ніс: „Нюхай чим пахне: польська, гітлерівська, чи гайдамацька?..." Ніхто не відповідав ні слова. Та він змушував відповідати, бючи тою палкою по голові. А якщо дехто і відповів по його вподобі, що пахне „польською", то й це не помагало, бо він гатив і так, скільки захотів: „А видиш, с.....сину, що польською пахне"...

Найбільше причіпався до тих наших священиків, що були в реверендах і можна їх було пізнати. Зі звірською насолодою лаяв їх, безчестив, накидався словами: „А ти, попе, с.....сину і тут заліз? Ге, попався в мої руки. Буде тобі амінь. Христос терпів і ти с.....сину потерпиш тепер, Христос на хресті, а ти с.....сину тут у г.... Чи тобі зле було в Польщі? Що ти, с.....сину, вибалакував у своїх проповідях до хлопів? Тобі треба було якоїсь „Вкраїни" — я тобі покажу, с.....сину, „Вкраїну", свиняче рило, тельбухи з тебе випущу, і раз на все тобі відхочеться!"...

При тому за кожним реченням сипались удари, де попало, найбільше в голову.

Не можна собі уявити як виглядала ця жертва після тих звірських знущань.

Серце кривавилось від досади. Затискались пястуки, бо не можна було стерпіти цього, що горстка польських поліційних садистів виправляла несамовиті оргії з тисячами безборонних людей.

Та всі були безсилі супроти скорострілів, готових висікти нас до ноги.

З площі ч. 2 перепровадили нас на площу ч. 3, та почали стягати деякі речі в депозит. Ніхто не смів мати більше, ніж 2 пари білля, коц або плащ. Все інше треба було віддати в депозит. Зчинився рух. Кожний перевертав речі та відділював, що мало йти до депозиту. Тому, що більше річей було призначених до депозиту, інтерновані складали ці речі у валізки та клунки, яких назбиралося цілські гори. Як хтось через помилку задержав при собі якусь спинку чи хоча би ґудзичок — нещасна була його година: скатували його немилосердно.

Вже минув цілий тиждень, а ми не дістали ще ніякого харчу.

Голод і спрага, знущання і тільки всього.

Кожний вишукував останню кришку хліба, що десь затряслася, а спрагу гасила ця одна ложка води, яку давали на площі, де довелось вистоювати до самого вечора.

Вечором зігнали нас до келії, призначеної на постійне. Келія не довша 8 метрів, не ширша, як 6 метрів. На середині, майже на цілу поверхню тієї келії, прича двоповерхова. Між стінами і причею заледви стільки місця, щоб перейти. Коли ми вбігли туди, кожний вибирав собі місце. Я примостився на самій долині, бо гора була вже зайнята. Поруч себе мав я вікно, день і ніч відчинене, і це мені не вийшло опісля на користь, бо вересневі ночі були вже захолодні. Я простудився до решти.

Звільна проходили дні у таборі. Заедно мучила нас цікавість: Що з війною, які її висліди? Нові інтерновані вже не надходили, від нікого не було змоги довідатися, що діється на світі.

(Далі буде)

Господарські справи

В обличчі господарських перемін в Европі

В слід за епохальними військово-політичними подіями останніх місяців теж і господарство Европи входить на зовсім нові шляхи. Господарський процес, що відбувається на наших очах, до основ зміняє не лише дотеперішню методу господарських союзів в Европі, але творить зовсім новий, міцно споєний, одноцілий, господарський простір з цілого европейського континенту. В цей спосіб Европа стає господарським організмом, якого розвиток іде згідно з одними напрямними. Останнім етапом до такого стану було усунення рештки великих анґлійських впливів з балканських держав. Анґлійські торговельні аґенти в державах Балкану, що займалися всім іншим поза господарськими справами по волі чи по неволі зникають з цього терену. За ними приходить чинник нового ладу й господарського порядку — німецька господарська орґанізація. Сьогодні ми ще навіть не всилі добачити всіх тих далекойдучих наслідків, що зродяться з такого стану.

Ясно й недвозначно начеркнув в останнім своїм інтервю міністр господарки Великої Німеччини — Функ, рямки, в яких розвиватиметься господарство Европи. — Кількалітній досвід і висліди націонал-соціялістичної господарської доктрини і в мирній господарській системі і в военній, дають підставу до рішучих потягнень згідних з тією доктриною. Поверсальська доба позначилася в европейському господарстві внесенням повного розладу, що випливав з безнастанних конюнктуральних змін, неспокою, потрясень. Поодинокі державні господарства плянування своє переводили з дня на день, будучи певними, що кожний день може принести нові непередбачені зміни. Щоби в будучому внеможливити таке, треба створити стан, опертий на довгоречинцевих міждержавних умовах. Щойно тоді розбудова міждержавних господарських союзів може бути плянована на довший час.

Гріш, що має облекшувати господарсько-торговельний оборот, дуже часто дотепер був якраз противно причиною різних недомагань. Безнастанні зміни, що істнували між поодинокими валютами, потягали за собою неоправдані страти одної сторони і такі ж неоправдані заробітки другої. Це так було в міждержавних взаєминах. Внутрі валюта була звязана зі золотом, якого кількість не була ні покажчиком господарської сили й багацтва, ні покажчиком виробничої спроможности країни. В новій господарській дійсности в міждержавних зносинах золото дальше гратиме свою ролю, як засіб вирівнювання платничих сальд між державами, зате валюта може оператись тільки на праці, на виробництві. Господарські взаємини формувались дотепер зовсім припадково. Зміна уряду, чи зміна міністра в якійсь державі дуже часто потягала за собою зміну цілої господарської політики. Сьогодні повстає господарський лад в Европі, в якому кожна держава має визначене своє місце. В осередку цього ладу стоїть Німеччина, як країна промислова. Неначе орґанічним доповненням до неї є европейські хліборобські і сирівцеві держави. І тому тісний звязок між ними і розділ праці може вийти обидвом сторонам тільки на користь.

Вільна торговля, вільне суперництво, господарський індивідуалізм, як суперечні новому ладові засади, перестануть обовязувати. Господарське життя й його вимоги є сьогодні занадто складні, щоб можна було пустити їх на гру вільних хвиль. Тільки схоплені в плянові норми поодинокі ділянки господарства і господарства поодиноких держав, відограють свою творчу ролю.

Я. Г.

За господарську освіту наших селян

Кожне звання потребує теоретичного й практичного знання. Одначе наш селянин міркує, що до ведення господарки не потрібно великого знання. В наших селян таке переконання, що лікарем, адвокатем, професором, чи навіть звичайним ковалем або шевцем не може бути кожний. Що ж — бути хліборобом не така велика штука — каже не один наш селянин. Ходити за плугом чи косити — не треба вчитися аж у школі. Вистане, як син піде кілька разів з батьком у поле, придивиться, як батько робить, цю, чи ту роботу і вже зі сина може бути господар. Так міркує кожний пересічний наш селянин.

Одначе так думати, а тим більше так поступати не вільно. Чому? Поперше, що таке міркування підриває довіря до господарського стану і приносить велику шкоду кожньому господареві. Кажуть наші селяни, що хлібороб не потребує до свого фаху великого знання. З цього виходило, що хлібороб — це щось дуже маловартісного. Так про свій стан і про себе думають самі селяни. Іншими словами скажімо — вони себе не доцінюють. Коли ж вони самі себе не цінять, то хто ж другий буде їх цінити. Отже не нарікаймо на нікого і не дивуймося, що селянський стан у нас не має такої пошани, яку повинен би мати. Український селянин не має такої пошани, як має німецький селянин. Розуміється, що виною в цьому є таки сам наш селянин. Чому? Бо він переконаний, що господарити можна без освіти, без глибшого знання.

З цим треба вже раз покінчити. Мусимо за всяку ціну піднести повагу українського селянина. Колиж це зможемо зробити? Зможемо це осягнути тоді, коли переконаємо хлібороба, що його погляди перестарілі. Він мусить набрати переконання, що господарство потребує такого самого, а може ще й більшого значіння, як кожне інше звання. Але замало є лиш набрати переконання. Треба придбане знання переводити в діло. Кожний селянин мусить за всяку ціну старатися здобути господарську освіту і таку саму господарську освіту дати своїм дітям. Коли це зробить, — тоді напевно зачне сам себе цінити, і тоді будуть його й інші цінити. Далі — коли селянин господарить без господарської освіти, то його господарство не принесе йому такої користи, яку повинно би принести. Селянин мусить знати, що рілля дасть йому все, що він хоче дістати з неї, але лише тоді, коли він якслід буде управляти. Якже ж може хлібороб дати щось своїй землі, коли він не знає, чого вона потребує. Чого саме хоче земля від господаря, про це скажуть йому сільсько-господарські школи. Тому то слід масово горнутися до фахових сільсько-господарських шкіл, які вже небаром розпічнуть свою діяльність. До таких шкіл повинні піти не лише діти заможніших селян, але теж діти менше заможних, бо в цей спосіб навчаться зі своїх невеликих шматків землі добувати більшу кількість рільних плодів.

Вписи до таких шкіл переводять на місцях Українські Допомогові Комітети і їхні Делеґатури. Вписуватися треба негайно, бо шкільний рік недалеко.

Михайло Дяченко.

СПІВПРАЦЯ МАДЯРЩИНИ З НІМЕЦЬКИМ ГОСПОДАРСЬКИМ ПЛЯНОМ

Ще в перших місяцях цього року відбувалися поїздки господарських потентатів Мадярщини до Анґлії, а мадярська преса пильно обговорювала великі можливості господарської співпраці Мадярщини з Анґлією Останні політичні події й цьому положили край. Як подає віденське »Зід-Ост Ехо« з дня 9. серпня ц. р. Мадярщина заявляє повну згоду і співпрацю над будовою нової господарської дійсности, а міністр хліборобства Телекі в своїй промові у Сопроні ствердив, що мадярське господарство, а в першій мірі хліборобство мусить бути наставлене »виключно на потреби нової Европи«.

—o—

ЮГОСЛАВІЯ НА НОВОМУ ШЛЯХУ

Югославія належала до тих европейських держав, що не лише політично співпрацювали з Анґлією та Францією, але в першій мірі під господарським оглядом була дуже міцно з ними звязана. Вистане згадати, що сама Франція на $7\frac{1}{2}$ міліярда чужого капіталу, інвестованого в Югославії, мала $1\frac{1}{2}$ міліярда динарів (100 динарів — $11\frac{1}{2}$ зол.), себто кругло 20%. В першій половині цього року положення почикає яскраво мінятися. Ілюстрацією до цього хай будуть цифри. Коли в першій половині 1939 р. Югославія вивезла до Німеччини товарів на 749,8 міл. динарів, то в цьому самому часі 1940 р. вивезла їх на 1.245,1 міл. динарів. До Італії вивезла Югославія в першій половині 1939 року на 240,8 міл. динарів, а в першій половині 1940 р. на 539,4 міл. динарів. В цей спосіб обидві ці держави перебирають майже половину цілого югославянського вивозу. І в той час, коли торговельні взаємини Югославії з державами осі міцнішають, торговельні звязки з Анґлією в першій половині 1940 р. яскраво змаліли на те, щоб другій половині майже зовсім розбитися.

ЗБІЛЬШЕННЯ ПОСТАЧАННЯ НАФТИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

»Ніодна цистерна ропи для Анґлії!« — це гасло, що проникає сторінки господарської преси в Румунії, а одночасно ядерне схоплення господарського відношення до Анґлії. Велика частина румунського нафтового промислу була в руках анґлійських підприємств. Ці підприємства вели господарську політику, яка нераз ішла в розріз з інтересами Румунії. Довший час румунський уряд нічого не робив в напрямі усунення такого стану. Щойно коли в Німеччині стверджено, що анґлійські підприємства приготовляють знищення нафтових піль і фабрик у Румунії, коли на основі знайдених актів стверджено, що програма знищення стоїть перед безпосереднім виконанням, — Румунія розпочала остаточну акцію звернену проти анґлійських саботажистів. З нафтового промислу усувається концесії або дається державних комісарів. А в слід за тим щораз більше німецьких сил працює в нафтовому румунському промислі.

ОСТАННЯ НА КОНТИНЕНТІ

Донедавна одинокою державою на европейському континенті, що не була в тісному господарсько-торговельному звязку з Німеччиною, була Греція. Як відомо, від ряду років Греція була всеціло під впливами Анґлії й ніякі спроби вирвати її зпід цих впливів не повелися. Доходило до того, що анґлійські аґенти поводилися в Греції так, неначе б вона була анґлійською кольонією. Анґлійські підприємці заняли для себе всю грецьку продукцію хромової руди, забороняючи вивозити її кудинебудь інде поза Анґлію. Одночасно вони зовсім не турбувалися розбудовою торговлі з Грецією, яка могла полекшити тяжке господарське положення Греції. Таке становище анґлійських торговельних кол підірвало довіря грецьких господарників до Анґлії. Це знайшло свій яскравий вислів в останньо заключеному торговельному договорі між Німеччиною й Грецією. Договір обіймає цілий ряд позицій, при чім ввозовими предметами до Греції є мотори, сільсько-господарське приладдя, кухонне начиння, цинкова бляха, тощо. Розплата відбуватиметься на підставі безгрошевого розрахунку, а тільки сальдо доплачуватиметься грошем.

МІСТ ДО ПЕРЕДНЬОЇ АЗІЇ

25. липня ц. р. підписала Туреччина торговельний договір з Німеччиною, на основі якого коло 25% турецького вивозу піде до Німеччини. Цей договір є переломанням понад дворічної проанґлійської позиції Туреччини. Варто пригадати, що Анґлія започаткувала в 1938 р. позичкою в сумі 16 мільйонів фунтів штерл. свою господарську експанзію на Туреччину. По цій позичці слідували дальші позички й достави різних товарів в кредит. Ідилля тривала аж до цього часу. Коли ж турецький уряд зорієнтувався, що йдучи з Анґлією може тільки стратити, поволі зміняє свою господарську лінію, навязуючи ближчі торговельні звязки з Німеччиною. Торговельна співпраця з Туреччиною має тепер тимбільше значіння, що саме минулого тижня закінчено останній відтинок великої залізничої маґістралі, що лучить Константинополь з Баґдадом і Перським заливом. Ця маґістраля, якої будову розпочато 37 років тому, попри господарське має ще й величезне політичне значіння.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

СЕРПЕНЬ.

15. Четвер — Пер. м. св. Степана.

16. Пятниця — Ісаака.

БОГОСЛОВИ - ПИТОМЦІ перемиської духовної семинарії подадуть місце свого побуту з зазначенням, котрий рік наук покінчили. — Канцелярія Єпископського Ґенерального Вікаріяту у Ярославі.

— МИСТЕЦЬКА ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ ТАНКІВ У СЯНОЦІ. Дня 1. вересня ц. р. відкривається в Сяноці в салі »Народнього Дому« студія українських народніх танків. Записи від 15. серпня, до групи І. діти від 6 до 10 років; II. діти від 11—14 років; III. учні й учениці від 15—17 років; IV. старші від 18 років. — Навчання відбувається у вечірніх годинах. Інформації подає й записи приймає секретар школи Володимир Кок в канцелярії Українського Допомогового Комітету від год. 18.30 до 20-ої. — Дир. школи: М. Баланчук.

— КЕНІҐСБЕРЗЬКУ ВИСТАВУ відкрив 11. ц. м. міністр фінансів д-р Функ. На цій виставі є заступлені також фірми з Ґенерал-Ґубернаторства, м. ін. українська кераміка та українське різьбарство в дереві. Крім Німеччини бере участь в цій виставі 20 держав, м. ними навіть далекий Китай.

— ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЖИДІВ З КРАКОВА. Щоб Краків набрав кращого зовнішного вигляду, що є вимогою висуненого найбільше на схід німецького центра, жиди мусять покинути його, шукаючи собі прожитку хочаби в цілому Ґенерал-Ґубернаторстві, з виїмком півдня новоторського повіту, де лежить м. ін. Закопане. Там наказом Ґубернатора з лютня 1940 року не вільно їм навіть задержуватись і вони виселилися звідтам ще 1. квітня. На вулицях Кракова повно мазурських возів, навантажених жидівським добром. До 15. ц. м. вільно жидам забрати з собою все майно. Також вільно виїздити залізницею. Поголоски, що ходять у звязку з цим переселенням, що мовляв і поляки будуть переселювані — не відповідають правді.

— ЕВРОПА БЕЗ ГРАНИЧНИХ ЗАПОР. Копенгаґська ґазета »Берлінске Тіденде« помістила цікаву статтю про майбутні господарські форми Швайцарії. В статті між іншим пишеться, що Швайцарія буде мусіти витягнути консеквенції з її положення. Тепер по демобілізації в тій малій державі кинеться на ринок пів міліона людей, а що Швайцарія нині силою обставин є »ізольованим островом«, то вона рішуче не є в стані без помочі великих держав дати тим безробітним працю. Швайцарія мусить отже скоріше чи пізніше сама прийти до переконання, що вона належить до німецького господарського простору, а тоді й її господарські труднощі зникнуть. Продукція Швайцарії мусить тепер силою факту приспособитися до господарських потреб держав оси та до їхньої програми. Подібні проблеми — пише дальше ґазета — стануть ,як виходить це з інформацій берлінських політичних кругів і перед всіми іншими малими державами Европи, що у висліді мусить довести під господарським оглядом до »Европи без граничних запор«, а це причиниться до величезного піднесення життевої стопи.

— ОКУЛЯРИ — ЛІКАРСТВОМ НА БОЛІ ШЛУНКА. Німецький окуліст проф. Ґрунерт відкрив, що деякі дуже прикрі нервові жолудкові забурення мають свою причину в недомаганнях очей і негайно по їх вилікуванні минають. Підчас своеї довголітньої практики ствердив, що багато людей, які приходили до нього навіть з малим болем очей, завсіди жалувалися одночасно на болі у шлунку. Тому в нього повстало підозріння, що ті шлункові болі мають свій звязок з недомаганням очей. Його здогади виявилися правдиві. В багатьох випадках вистарчило комусь приписати окуляри, які одночасно були лікарством на біль у шлунку. Бувало й таке, що хворий на шлунок зовсім не здавав собі справи з недомагання його очей, а по заложенні окулярів — здавалося на зовсім здорові очі — переставав відчувати всякі болі у шлунку. Звязок між очними органами і шлунком полягає в нервовій системі, що між іншим управильнює обіг крови. Це можна виразно завважити при морській хворобі. »Око — каже проф. Ґрунерт — є королем між змисловими орґанами. Як королі мають клопоти, тоді народи плачуть«.

—o—

Короткі вістки

— ВЕРХОВОД НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ іменував д-ра Карла Шнефра комісарем французького державного банку.

— ЗАСТУПНИК КАНЦ. ГІТЛЄРА Рудольф Гесс виголосив промову, в якій заявив, що Німеччина поведе безпощадну війну супроти Анґлії, тому що вона відкинула мирові пропозиції канц. Гітлера.

— ДНЯ 9. СЕРПНЯ Ц. Р. підписано у Берліні новий німецько-швайцарський договір про торговельний оборот між обидвома державами.

— У ЛЮКСЕМБУРЗІ відчинено знову біржу, що була замкнена від 10. травня ц. р.

— МАДЯРСЬКИЙ УРЯД зладив список жидівських маєтків, що підлягають вивласненню. Загально вивласнять 125.000 гектарів.

— РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР внутрішніх справ рішив звільнити з румунсько-анґлійського нафтового концерну 70 анґлійських інжинірів. Вони одержали вже візи на виїзд з Румунії до Анґлії.

Пошана праці у Третій Німеччині

(ЛИСТ З НІМЕЧЧИНИ).

Праця у Третій Німеччині у великій пошані. В кожній німецькій прилюдній домівці видніють написи: „Праця найбільша почесть людини, праця осолоджує життя" і т. д.

Ясно, що німецький нарід, вихований на таких кличах, мусить дивувати світ своєю працьовитістю та що він дійсно став одним з найбільш працьовитих народів світа. Перебуваючи десять місяців у полоні, я мав нагоду приглянутись, як працює німецький селянин. Це прямо неймовірне. Я аж за голову взявся. Від ночі до ночі, він при роботі, лише пять-десять хвилин має перерви на їду. Правда і наші селяне працюють від ночі до ночі. Та праця нашого селянина в порівнанні з працею німця виглядає на забавку. У німецького селянина все горить під руками, йому спішиться: чи у жнива, чи в косовицю, у дощ чи погоду. Він не стає від часу до часу »простуватись«, закурювати, не розглядається по небі, чи завтра буде „дощ чи погода", ні не стає з кожним стрічним кумом „побесідувати". Також не знають німецькі селяни таких обідів, чи полуденків як у нас: попоївши дещо здрімнувши, бо мовляв: „хто наїсться, а не ляже, то сяло не завяже". Німецький селянин їсть обід, як і кожну їду всього десять хвилин, не дрімає ні хвилиночки. В нього час то гроші.

А яка працьовита німецька селянка. Ні хвилиночки вона не поступить із заложеними руками. Навіть у неділю, чи свято. Вернувшись з Богослуження, не йде „на сусіди" поплескати язиком, а сидить у дома за робіткою, звичайно гачкує пончохи чи светри. Вона каже, що сидіти без праці не може, зараз нездужає. Та не тільки селянин так працює. Працюють так усі німці. Робітники, ремісники, урядовці та ін. Старі, молоді, бідні багаті, а навіть такі великі багатії, що їм працювати і не потрібно. Мені довелось працювати 3 місяці в одного огородника-цвітаря у Нірнберзі. Він мав найбільший цвітний огород на цілу Баварію. Багач. І мало багач: міліонер, ні хвилини не дармував. Цілісінький день возив, пакував та відставляв автом цвіти на почту. Його сусід також огородник-цвітар і то багатий, 75-літній дідусь, також цілий день виконував найтяжчу роботу.

Та що дуже замітне у Німеччині. Ви там не побачите над робітниками ніякого „наганяча". Там немає ніяких наставників ні економів, а є лише провідники праці — звичайно іспитовані, старші, досвідчені майстри-фахівці. Німецький провідник праці не „надзирач", бо в Німеччині цього не потрібно. Тут кожний робітник працює совісно і свідомий того, що він працює не для збагачення власника, а для добра держави. Він знає, за свою працю дістає таку винагороду, яку йому назначує держава, а не власник, а ця винагорода справедлива. Знає він також, що працедавець не збагачується його потом, а збагачується держава, бо працедавець має визначене стільки, скільки йому потрібно на розбудову варстату тієї праці та на прожиток.

Пошана праці і поважання для тих, що працюють у великій Німеччині велике. Це бачимо хочаби з першотравневого свята, на якому приявний Фірер кожного року. Він спрошує тоді до себе представників робітничого світа на спільний обід.

Чому саме провідники Німеччини прикладають стільки ваги до праці і працючих? — Відповідь ясна: Вони зрозуміли, що лише праця гартує націю до життєвої боротьби, бо працьовита нація не боїться трудів ані невигод в мирі і війні. Лише працьовита, трудяща нація має перед собою буддуччину, інші мусять пропасти, загинути.

І українському народові, а головно тій частині, що опинилась по тому боці Бугу й Сяну, добре приглянутись, як саме працює німецький народ.

Степан Женецький.

Марнується праця

Їдучи з Кракова до Ярослава кожного хлібороба тягне до вікна, — побачити бодай здалека, що діється в полі: чи вже позбирали хліб, чи жнива покінечні? На селянських нивах від Кракова до Тарнова все виглядає можливо, від Кракова і далі навіть добре: збіжжя, що покошені, звязані, зложені уміло в копи так, що дощі не принесли великої шкоди. Та інакше стоїть справа на двірських ланах. Прим. у напрямі на Переворськ зараз за Тарновом праворуч величезний лан збіжжя вже скошеного і велика частина ще на пні, зростає і догниває прибите дощем. Кожний хлібороб знає, що таке скошене збіжжя треба підняти зі землі — бодай годину-дві просушити на вітрі. А так, хоча день був погідний, це збіжжя лежало й далі, ніхто його і не порушив. На очах марнується хліб, аж за серце стискає, коли дивитись на те недбальство. Чи ж то не ті ж самі руки селянські жнива роблять? Чи дідичі, що привикли залюбки використовувати селянина, не могли б дати десяту частину того, що і так пропадає і хліб був би зібраний та не пропав би марно, тимбільше, що хліба тепер треба — і для них і для тих, що з праці рук або ума живуть. Фахівцеві - господареві такий спосіб господарки дійсно нерозгаданий і виглядає на звичайне недбальство, або який перекір, який опісля прикривається плащиком, що, мовляв, Бог не зародив: добре, що для себе вистане, а решта хай чорт візьме!

Хлібороб.

Оборонне поготівля в Анґлії

ЗРЕЗИҐНОВАНІ АНҐЛІЙЦІ ДОЖИДАЮТЬ НІМЕЦЬКИХ НАЛЕТІВ.

Останні осяги німецького летунства в Анґлії дорешти пригнобили населення. Анґлійці зрезиґновано дожидають ґенерального налету німецького летунства на Анґлію. Крізь помічається паніку, кружляють усякі вістки. Від четверга всі оборонні відділи на полудневому й східному березі Анґлії є в повному поготівлі. Всюди велике зденервування. Населення переконане, що німецьке летунство перевищає анґлійське під кожним оглядом.

—o—

Спротив індійців

ІНДІЙЦІ НЕ ПРИЙНЯЛИ ЗАПРОШЕННЯ ВІЦЕКОРОЛЯ НА СПІЛЬНУ РОЗМОВУ.

Кабуль, 13. 8. З Бомбаю повідомляють, що провідник індійського національного конґресу Азад, заявив, що індійці не приймають запрошення віцекороля Індії відбути спільну розмову в справі статуту для Індії. Причиною відмови та, що індійці не бачать ніякої основи для продовжування таких розмов.

Жидівське питання в Румунії

Букарешт, 14. 8. Румунський король проголосив закон, що в нім виразно зясовано поняття жид, та унормовано правне положення жидів у Румунії.

Закон ділить жидів на три катеґорії, на тих, що прибули до Румунії по 30 грудня 1918 р., друга ґрупа — це жиди, що приймали участь у війні і діти поляглих у війні вояків, третя — це таки жиди. Перша й третя катеґорія позбавлена будьяких прав у Румунії. Мішані подружжя зі жидами в Румунії строго заборонені.

Листування Адміністрації

Вп. Гусар — Острово: Дотепер одержали ми на »К. В.« тільки 10.— зол. Передплата вирівнана до 15. липня ц. р.

Вп. Каган — Тавфкірхен: Грошей ще не отримали. Адресу справили.

Вп. Котис Юрко — Гаверлявізе: Готівку 5.66 РМ отримали, по одержанні останньої Вашої грошевої посилки (28.08) передплата Ваша до кінця липня ц. р. буде вирівнана.

Вп. Головецький — Острово: Передплата заплачена до 15. січня 1941 р.

Вп. Уривков: Грошей ще не отримали. Ґазету висилаємо дальше.

Вп. Бродович — Радимно: Щойно сьогодні вписали на Ваш рахунок »К. В.« 7.50 зол. Часопис висилаємо.

Вп. Шелевій — Волоська Воля: Грошей ще не отримали. »Іл. В.« висилаємо. До кінця року належиться нам за »К. В.« 17.50 зол., а за »Іл. В.« 8.— зол.

Вп. Стельмах — Ґеретунґен: Передплату в квоті 20.— зол. отримали.

Вп. Зайцев — Берлін: Передплата вирівнана до кінця року.

ЩО ДІЄТЬСЯ У ФІНЛЯНДІЇ?

Гельсінки, 14. 8. В останніх днях відкликано в Фінляндії всіх старшин та вояків з відпустки. Фінляндські достовірні круги впевняють, що це підготова для набору нових новобранців в осені.

—о—

ЗАМАХИ НА ПОЇЗДИ В ІНДІЇ.

Шангай, 14. 8. Перед кількома днями був замах на поїзд в Індії, при чому згинуло 17 осіб. Тепер наспіли вістки, що в Ганґо — Андалей виконано вдруге замах на поспішний поїзд, при чому згинуло 4 особи, а 21 важко ранені.

ОПОВІСТКА

Ініціятивний Гурток створення українських ґімназійних курсів у Кракові — просить усіх заінтересованих родичів зголошувати своїх дітей від I—VIII кл. (старого типу) при вул. Зеленій ч. 26, мешк. 12 кожного дня від год. 10—13 в речинці до 20. серпня ц. р.

Зазначується, що діти, які покінчили IV кл. народньої школи — переходять до I. кл. ґімн., а V кл. — II кл., VI. кл. до III. кл. ґімн.

Краків, 12. серпня 1940.

За Ініціятивний Гурток:
ОМЕЛЯН БАЧИНСЬКИЙ.

ОГОЛОШЕННЯ

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Старшини, підстаршини й козаки 6-ої Стрілецької дивізії відгукніться на адресу: Гриць Запара, Krakau. Orzeszkowa 7.

Оксана Вальчик, Сокаль-Забужжя, подай свою адресу до Адм. »Кр. Вістей« для Олі. **(Krakau, Karmeliterstrasse 34/II.)** 820 5-5

Книговод (український біженець, літ 40) шукає праці в місці, де міг би дістати помешкання для 4-ох осіб родини. Визнається в шкіряній бранжі та взутті. Розуміється теж на рільній, огородничо-садівничій господарці. Володіє німецькою мовою. Д. Оренчук, **Freistadt Oberdonau, A. Hitler Pl. 5.** 848 3-3

Шукаю умебльованої кімнати з комфортом і правом вживати кухню (найрадше при українській родині). Зголошення до Адміністрації »Кр. Вістей« під **»Самітний урядовець«.** 849 3-3

Уневажнюю вкрадений »Авсвайс« ч. 2568 виданий Укр. Комітетом в Кракові на імя Володимир Касараб.

о. Яків Боровський, Петро Понамарчук із Велятина, подайте адресу. Чорнокосинський. Адреса: Stalowa Wola n/San Postamt 2. 876 1-1

КУПИМО АБО ВИЗИЧИМО ЗА ВИНАГОРОДОЮ:

1) Кость Федорович: **»Українська школа в Польщі у світлі законів і практики«.** Видання українських партій.
2) Іван Герасимович: **»Збройна і культурна війна«.** Видання »Рідної Школи«.
3) Іван Герасимович: **»На тривогу!«** Видання »Рідної Школи«.
4) Іван Герасимович: **»Як переводити шкільний плебісцит«.** Видання »УНДО«.
5) Дмитро Великанович: **»За українську школу«** — про шкільний закон Ґрабського. Видання »Рідної Школи«.
6) Ювилейна книжка »В. П. У. В.« з нагоди 25-ліття істнування товариства. (»Взаїмної Помочі Українського Вчительства«).
7) Річники або поодинокі числа журналу »Рідна Школа«, »Учительське Слово«, »Шляху Виховання і Навчання« та »Української Школи«.
8) Статут т-ва »Взаїмна Поміч Українського Вчительства« і правильники секції того ж товариства.

Адреса: „Ukrainischer Verlag" Krakau, Karmeliter str. 34/II. 3-3

Друзі, відізвіться! Село Дубя, п. Броди, — Б. Беднарський, К. Семеренко, Й. Хомин, В. Гаранюк та інші Знайомі й Друзі. Моя адреса: **ІЩАК АНТІН, Томашів Люблинський, вул. Пекарська 5.** 855 2-3

Хто знає адресу Петра Збира з Яворівщини, хай ласкаво зголосить: **Maria Rodytshh, Lichtenegg-Lindenhof 11ª. bei Franz Schrammel·** 864 2-3

Степан Коцкович і другі **Знайомі з с. Розтічок, п. Долина,** колишні полонені, відізвіться на мою адресу: **Bartków Feeir Krakau Batorystr. 10/II** 860 2-2

Друзі села Зарубинець, пов. Скалат, зголосіться! Просить Іван Славський і Андрій Заболотний. Зголосіться до Українського Комітету в Томашеві Люблинськім. 860 1-2

Ірина й Ольга Юрчуківні, прошу відізватись! Микола Сиротюк, Ряшів, **Bahnhofstrasse 8. w. 5** 869 1-2

Ілько Гривнак із Бачева, пов. Перемишль, пошукує Миколу Цапа (либонь у полоні) й Василя Іванового, що перейшов кордон. 870 1-1

Пошукую свого друга Михайла Вархоляка із повіту Яворів і Михайла Ващишина (либонь у полоні). Хто знав би точніше, де вони тепер, хай ласкаво зголосить на адресу: **Гринь Майстришин, Rotes Luch. Müncheberg. Dahmsdorf.** 871 1-1

Григорій Січинський, **Stalag XVII. A. Gefangenen nummer 40659,** пошукує свого рідного брата інж. Осипа Січинського, — хай напише на вище подану адресу. 872 1-1

Друзі з Реклинця, пов. Жовква, відізвіться на адресу: **Ochelmitz über Eilenburg, Sa** Deutsches Reich Ярмола Степан. 873 1-1

М-р Івануса Влодко, відізвіться, Стобко, **Wilczin über Konin, Warthegau.** 874 1-1

Григорія Столярука (що служив у 9. п. піх. у Замістю) пошукує брат **Микола.** Адреса: **Stolaruk Mykola, Stalag XVII A, Gefangenennummer 40.618** 875 1-1

Купуємо добрі готові вишивки й інші вироби народньої творчости. КРАКІВ, РИНОК 18. 877 1-1

Учителька (пристійна) пізнає мужчину від 40—45 літ, на становищі з університетською освітою. Згол. до Адм. »Краківських Вістей« під: »78. К. В.« 878 1-1

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/6 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Ґубернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: Probojem". Praha XIV-65 post. schr. 3. Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаємо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомик у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 230-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79